

*Ткачук Р. Л.,
д-р. техн. наук, доцент, начальник кафедри управління інформаційною безпекою,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА СПІЛЬНОТИ

У сьогоденному світі інформаційних технологій, як ніколи, постає питання дотримання доброчесності, зокрема й академічної доброчесності, не тільки в наукових освітніх та творчих колах а й в інших сферах життєдіяльності. Це слово має лягти в основу виховання сучасної освіченої людини та бути її невід'ємною частиною до кінця її життя.

У статті 42 Закону України «Про Освіту» від 5 вересня 2017 р. ми маємо достатньо чітке і в той самий час достатньо об'ємне визначення: Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1].

Відповідно до п. 8 ч. 2 ст. 16 Закону України «Про вищу освіту», система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти має забезпечувати «дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти» [2].

Проте, на превеликий жаль, приходиться констатувати що процеси імплементації європейських стандартів в царині доброчесності на своєму шляху нерідко зустрічають нерозуміння, а подекуди і несприйняття основних принципів та майбутніх переваг. Так державні органи та університети декларують прихильність до дотримання стандартів академічної доброчесності, проте, в реальності вони часто обмежуються лише імітацією. Така імітація призводить до

ще більшого поширення більш витончено прихованих практик недоброчесності, ніж до початку декларативного впровадження стандартів, на фоні більшого розуміння громадськості, що насправді відбувається, виховання в учнів та студентів цинізму, неправдивості та викривлених цінностей. Імітація може обдурити лише чиновників, які налаштовані на забезпечення імітації, та байдужих до реальної ситуації «партнерів», зацікавлених лише в грошовій складовій стосунків [3].

Такий стан справ багато в чому залежить від особистої культури як працівника так і загально прийнятих норм поведінки які існують в навчальному закладі, організації, установі на підприємстві.

Ставлення до проблеми академічної недоброчесності серед вчителів та викладачів сильно залежить від особистості, етичних принципів та цінностей особистості, наукового та освітнього рівня [3].

Академічна доброчесність в університетах різного обсягу студентів часто залежить від існування / неіснування у ЗВО кодексів честі [4].

Проблема порушення академічної доброчесності є негативним феноменом не тільки для нашої країни, але й має місце практично всюди і проявляється у різних формах та з різною частотою. Кожна спільнота окреслює свої правила боротьби з цим негативним явищем, звісно ж беручи за основу державні законодавчі документи та адаптуючи до власних реалій. Однією з таких академічних спільнот є Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. Серед нормативних документів, які регламентують діяльність закладу вищої освіти є і такі що стосуються академічної доброчесності [5–7]. Серед яких окремо виділяються норми академічної доброчесності та корпоративної культури для різних категорій університетської спільноти, зокрема для адміністрації, науково-педагогічних і наукових працівників, здобувачів вищої освіти та допоміжного персоналу [7]. Отже

таким чином пропагуються етичні стандарти для усіх категорій університетської спільноти, виробляється корпоративна культура.

Висновок

Незважаючи на широко розрекламовану компанію, щодо дотримання академічної доброчесності, яка знайшла своє підкріплення в низці законодавчих, нормативних та відомчих документі, в сучасному інформатизованому суспільстві ще має місце академічна нечесність у різних її проявах. Ця проблема закладалась у людській свідомості впродовж тривалого часу коли скопіювати працю свого колеги, підлеглого чи видати за своє – роботу написану задовго до свого дня народження чи на іншому континенті було цілком прийнятним та рідко осуджуваним явищем. Такий стан справ карбувався в підсвідомості та проявлявся в загальноприйнятій культурі поведінки, як окремої людини так і організації зокрема. І лише відносно недавно, а особливо приємно що у нас, звернули увагу на такий негативний феномен як академічна нечесність, що блокує позитивний поступ суспільства, організації та особистості – заставляючи ходити по колу. виправити ж цю ситуацію тільки за допомогою декларацій, попереджень, покарань є вкрай важко а іноді й неможливо. Тому, на мою думку, академічна доброчесність має входити невід’ємною складовою в корпоративну культуру організації незалежно чи це навчальний заклад, чи наукова установа, чи підприємство; незалежно чи це державна чи приватна форма власності. Адже тільки за умови органічної інтеграції академічної доброчесності в корпоративну культуру ми можемо сподіватися на беззастережне та повне її дотримання та позитивних змін у якості життя та комунікацій.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про Освіту» від 5 вересня 2017 р. Стаття 42 «Академічна доброчесність». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>.

2. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту».
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

3. Аналітична записка академічна доброчесність аналітичний звіт та рекомендації. URL: <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/Analitychna-zapyska-akademichna-dobrochesnist.pdf>.

4. Кодекси честі у боротьбі за академічну доброчесність – думка професорів Центру академічної доброчесності.
URL: <https://saiup.org.ua/resursy/pryntsypova-borotba-za-akademichnu-dobrochesnist-dumka-profesoriv-tsentru-akademichnoyi-dobrochesnosti/>.

5. Положення про організацію освітнього процесу у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності. https://ubgd-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/nmz_ldubgd_edu_ua/EWnsojOfNrBOg5WxjPD5TicBJUdPZ7KMX9x-Q5na9_20XA?e=RQHmTl.

6. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності.
URL: https://ubgd-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/nmz_ldubgd_edu_ua/EXAZqAQBSOxPhj7XgShszMoB56SPx3NgrqJ2vtEZ-rHBag?e=50loiW.

7. Кодекс академічної доброчесності та корпоративної культури Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.
URL: https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf.